СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 246. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 22. жовтня 1930. VOL. XXXVIII. No. 246. Jersey City, N. J., Wednesday, October 22, 1930. THREE CENTS.

НАОЧНИЙ СВІДОК ПРО ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ

Д-Р ВАСИЛЬ БОРАК З НЮ-ЙОРКУ, КОТРИЙ ЩОЙНО ПРИБУВ З ГАЛИЧИНИ, ОПИСУЄ В „ДИ НЮ ЙОРК ГЕРАЛД ТРИБЮН" ТІ СТРАХІТТЯ, СЕРЕД ЯКИХ ДОВОДИЛОСЯ ЖИТИ В УКРАЇНСЬКИХ СЕЛАХ ПІДЧАС ҐРАСУВАННЯ ПОЛЬСЬКИХ КАРНИХ ЕКСПЕДИЦІЙ.

НЮ ЙОРК. — Кораблем „Америка" повернув минулої суботи до Ню Йорку д-р Василь Борак, котрий їздив до Галичини, щоби відвідати свою рідню. Він перебував найдовше в Збаражчині, головно в селі Шили. В часі його перебування переводив польський уряд „пацифікацію" Галичини, себто висилав на галицькі села тисячі жандармів, спроваджених з усіх кінців Польщі, та повно уланів, які допускалися всіх можливих надужить.

Д-р Борак розповідає тільки те, що сам бачив на власні очі. Але й цього доволі, щоби мати образ страшного пекла, яке спричинили польські карні експедиції своїми здичілими вчинками. Очевидець розповідає, як на смерть побили війтів, як обдирали села з хліба, худоби, курей і т. п. Між иншим подає, що польські „рицежи", коли побачили в українських жінок українські вишивки на сорочках чи блюзках, то вирізували їх ножами, при чім, річ ясна, лялася кров, бо різали, куди і як попало.

ВАШИНҐТОНСЬКИЙ УРЯД ДОСЛІДЖУЄ ПОЛЬСЬКЕ ЗНУЩАННЯ.

ВАШИНҐТОН. — З департаменту стейту подають, що американській амбасаді в Варшаві доручено перевести „дуже солідне доходження" в справі Юстина Федоришина, Американця українського роду побили польські жовніри. Разом з тим зазначено, що коли вийде на верх справдішне побиття американського горожанина, то правительство піднесе протест. Доходження переводитиме Джан Вилей, американський пленіпотент у Варшаві.

Федоришин походить з Дітройту. Набув американське горожанство 1928 р. Поїхав до Галичини, щоби відвідати свого батька, котрий живе в Галичині.

НА ПОЛЬЩІ ДРОЖИТЬ ШКІРА.

НЮ ЙОРК. — Польські ґазети знову виведені з рівноваги. День за днем приходиться їм занотовувати щораз прикріші для Польщі відомости. Тепер накидаються вони на конґресмена Бритена за те, що він заявив, що данціґський коридор належиться таки Німцям, та що творці Версальського мира зробили велику помилку, коли його приділили Польщі. Бритен підніс далі, що коли совіти чи там Росія станутъ на ноги, то вони рівнож будуть домагатися від Польщі звороту загарбаних нею східних кресів." У той спосіб, каже Бритен, прийде згодом цілком певно до нового розбору Польщі, а доконають його Німеччина й Росія.

Польська преса каже, що вже дійшло до того, що німецька пропаґанда мобілізує американський конґрес, щоби приспішити новий розбір Польщі.

„ПАТ" ДАЛІ БРЕШЕ.

НЮ ЙОРК. — Польська Телеґрафічна Аґенція (ПАТ) розіслала урядові комунікати, в яких твердить, що в Галичині спокій та що всі поголоски про те, щоби там когось на смерть побивали, є неправдиві. Разом з тим подає, що Українців допускається до всіх урядів і шкіл, а на доказ того подає цифри, з яких виходить, що Українці мають у Галичині десятки тисяч (до 50,000) урядовців на всіх можливих посадах, від найнижчих до найвищих.

НІМЕЧЧИНА НЕ БУДЕ ПЛАТИТИ.

НЮ ЙОРК. — Гейлмар Шахт, бувший президент Німецького Державного Банку, підніс у своїй промові перед „Форейн Палиси Асосієйшен", що Німеччина буде змушена вкоротці оголосити мораторію і здержати сплачування репарацій. Він каже, що всі держави позамикали себе цловими тарифами і Німеччина не має змоги експортувати стільки, щоби можна було оплатити репарації.

В ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТТЮ.

ВАШИНҐТОН. — Урядово подають, що по всіх містах розпочато кампанію, щоби зарадити безробіттю і приспішити збут нагромаджених товарів. Дотого комісія Гувера в справі допомоги безробіттю має вже начеркнений плян, який потягне за собою видаток кількох біліонів долярів, призначений на усунення економічної кризи.

ХОЧЕ ПОЧУТИ СЛОВО КОНҐРЕСУ ПРО БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК. — Соціялістичний лідер, Нормен Томас, домагається скликання надзвичайної сесії конґресу, призначеної виключно для справи заради безробіттю.

ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ БРІЯНА.

Націоналістична преса Франції почала кампанію проти міністра справ закордонних, Бріяна. Ґазети стараються доказати, що його політика замирення з Німеччиною веде Францію до нової війни. Одна з газет навіть грозить Бріянови, що його може спіткати така сама доля, яка спіткала соціяліста Жореса, котрого вбито з револьвера перед Великою Війною. Премієр міністер Тарде боронить політику Бріяна.

ЦІКАВИЙ КОНҐРЕС У ПРАЗІ.

У Празі закінчився конґрес кримінольоґів. Предсідник найвищого суду Ч. С. Р., д-р Попелька, виголосив цікавий реферат, доказуючи, що сучасне судівництво не має на меті карати виновника для кари, але щоби виховати його і направити. Ухвалено резолюції про конечність одностайного карного кодексу у всіх державах та про конечність поліпшення умов життя у вязницях. Представники Америки гостро виступили проти цих надуживань, які діються у вязницях. Про відносини у цих вязницях були окремі реферати, які виявили дуже сумний стан вязниць.

5 РУБЛІВ ЗА ЗЛОВЛЕННЯ ВТІКАЧА.

Як відомо, з Совітів утікають масово совітські горожани. Втікають вони передовсім через перську границю, бо тудою найлекше втекти з большевицького „раю". ҐПУ важко зловити всіх утікачів. Тому воно заключило з начальниками гірських племен умову, на підставі якої гірські племена ловитимуть утікачів, а ҐПУ платитиме їм за кождого втікача 5 рублів. Досі верховинці відвели до чрезвичайки понад сто втікачів.

КАМЕНЕМ УБИЛИ ЧОЛОВІКА.

Петрилові, пов. Товмач, Анна Керста і її дочка Євдошка посварилися з чоловіком Анни, Дмитром, та, коли він спав, ці обидві жінки з мягеньким серцем вдарили Дмитра аж 19 разів каменем по голові та вбили його таки на смерть. Поліція арештувала їх. Причиною вбивства були якісь маєткові непорозуміння.

ГУЦУЛ ЗАСУДЖЕНИЙ НА 20 ЛІТ ТЮРМИ.

Перед трибуналом коломийського суду закінчилася розправа проти Гуцула з Жабя, Івасюка. Вердикт присяглих заперечив вину Івасюка щодо 26 злочинів із 35 закинених, у цьому кілька злочинів, за які грозить кара смерти. За решту, 9 злочинів, трибунал виміряв Івасюкови кару 20-літньої тюрми.

І НІМЦІ ПРОТИ КОЛЕКТИВІЗАЦІЇ.

„Правда" пише, що серед Німців над Волгою панує велике обурення проти колективізації. Доходить до цього, що Німці вбивають комуністів. В одній комуні фельчер дав керівникови комуни Бабуринови замісць аспірини отруту і цей помер. Арештовано 14 Німців, бо виявилося, що вони намовили фельчера отруїти Бабурина.

ЯВНИЙ ЗІЗД ТАЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, — АЛЕ ПОЛЬСЬКИХ.

У Львові розпочався зїзд тайних польських організацій, що істнували перед війною у Східній Галичині, ведучи антиавстрійську тайну акцію. Сьогодні цих членів тайних організацій витають явно представники польського політичного і культурного світа, їм улаштовується у маґістратських салях величаві бенкети. У зїзді бере участь 200 членів.

ДОРОГІ ПОЧТОВІ ЗНАЧКИ.

На декотрих почтових значках, які недавно випустила Фінляндія з приводу відвідин „Цепеліна", видрукувано через помилку замісць „рік 1930", „рік 1830". Ті почтові значки стягнули з обігу; лишилися тільки деякі примірники. Їх пошукують тепер філятелісти й платять за них великанські суми.

ЩАСЛИВІ.

Радянська преса сповіщає, що большевицькі летуни, перелітаючи понад Сибіром, завважили далеко на півночі кілька осель, які так були окружені непроходимими лісами, що вони були зовсім відрізані від світа. Мешканці цих осель досі не знали, що в Росії була революція і що царя вже нема. Ніхто не платив податків і не знав, що то військова служба. Тепер радянська влада вислала туди своїх урядовців і комуністичних аґітаторів. Можна сподіватися, що мешканці цих осель з комуністами будуть менше щасливі, ніж без комуністів.

АРСЕНАЛ УВО В БЕРЛІНІ.

„Ілюстровани Курєр Цодзєнни" під таким заголовком пише, що в одній каварні в Берліні кримінальна поліція викрила арсенал, в якому було 275 замків від скорострілів, котрі в цій каварні переховував сотник Ярий. Цей Ярий нібито стоїть на чолі кадри УВО в Берліні, а колись нібито був секретарем президента Петрушевича. Чому в цьому арсеналі найдено тільки замки від скорострілів і чому той Ярий сховав їх у каварні, того часопис не виясняє.

НОВИЙ РОСІЙСЬКИЙ ЧАСОПИС.

У Білгороді почав виходити новий часопис „Новая Національная Россія" з такими гаслами: Бог, Нація, Труд, Право, Справедливість. Часопис заповідає безоглядну боротьбу з большевизмом та проповідує обєднання всіх національних російських сил для цієї боротьби.

ЯК ТО ДОБРЕ З ЛІТАКАМИ.

Директори „Банку Людового Вспулдзельчого" у Львові, Зиґфрид Бріль, Григорій Ониськів і Владислав Герман, прогрішились тим, що фальшували векслі і за це їм грозив великий клопіт. Зиґфрида Бриля вже арештували, а два його товариші надіялись того самого. Вони пробували дістати пашпорти і втекти за кордон, але їм не видали пашпортів. Тоді Ониськів і Герман прийшли до голови по розум і винайшли собі пасажирський літак та полетіли кудись на південь, мабуть до Будапешту, благословлячи по дорозі тих добрих людей, що винайшли літаки.

ПРОТИКОРШЕМНИЙ ПЛЕБІСЦИТ.

В селі Токи, збаражського повіту, відбувся протикоршемний плебісцит. Голосуючих було 411. Всі голоси впали за заборону продажі алькоголю. Між голосуючими переважали жінки.

ЖИДІВСЬКІ СВЯТА У ЦАДИКА В КАЛЬВАРІЇ.

З приводу жидівських свят Нового Року на ґору Кальварію біля Варшави приїхало понад 10 тисяч хасидів, щоби святкувати разом з цадиком (рабіном). До місточка спровадили з приводу свят біля 20 тисяч кільоґрамів риби і спекли великанські стоси печива. Цадик влаштував у великому будинку божниці бенкет, на який запросив тільки 2 тисячі осіб. За кусник булки, якої не доїв рабін, платили жиди 100 золотих.

ВОЯК-ВБИВНИК ПЕРЕД СУДОМ.

Перед військовим судом у Перемишлі закінчилась розправа проти вояка 5. п. п. Івана Синдика, якого засуджено на кару досмертної вязниці за вбивство Петра Бучковського з Михайлова, пов. Ярослав. Розправа виявила, що Іван Синдик убив Бучковського баґнетом, напавши на нього над Сяном, вчинив він це з намови жінки Бучковського, Марії, яка бажаючи за всяку ціну позбутись небюбого їй чоловіка, заплатила Синдикови 700 золотих, щоби він зглaдив його. У цім злочині допомагав Синдикови 15-літний Михайло Балаш. Давніше Марію Бучковську засуджено на кару смерти, а малолітнього Балаша на 10 літ вязниці.

„ОПИР З ДІСЕЛЬДОРФУ" ЗАНЕДУЖАВ.

Німецькі часописи доносять, що „опир з Дісельдорфу" занедужав у своїй келії, в тюрмі. Коли вязничні сторожі що години обходять келії, Кіртен приймає їх страшним криком: „Хай мене судять, хай мені вітнуть голову! Щоби це вже раз скінчилося".

Петро Кіртен змінився страшенно. Годі його просто пізнати. Постійно плаче й старається сльозами переконати тюремних сторожів. Завжди скаржиться на жахливі болі голови. Вязничний лікар відвідує Кіртена часто. З цеї причини мешканці Дісельдорфу нарікають, що поліція опікується злочинцем, який був пострахом цілої околиці й тільки людей повбивав.

Сенсаційна розправа „Опира з Дісельдорфу" не відбудеться мабуть скорше як в лютім 1931 р.

З ЛЮБОВНИХ ТРАҐЕДІЙ.

Коло Рівного мешкав купець Сандберґ, який взяв собі на виховання 15-літню сирітку. Ця сирітка закохалася в сина свого опікуна Сандберґа, а коли той, побавившись нею якийсь час, рішив оженитися з іншою бідна сирітка так взяла собі це до серця, що отруїлась. Лишила вона лист, у якому пише, що не могла пережити думки, що її коханий іде до шлюбу з іншою. На закінчення листа сентиментальна самовбивниця просить свого коханого часом відвідати її гріб та принести квітку.

ЛЯЦЬКІ ВАРВАРИ НАСИЛУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК ТА ДІВЧАТ

У СЕЛАХ УРЯДЖУЮТЬ СТРАШНЕ ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО МАЙНА.

ДАНЦІҐ. — Польські карні загони далі продовжують своє жорстоке діло нищення українського майна в Галичині та катування українського населення. В деяких селах вони вже побували трома наворотами, щоб остаточно знищити й розгромити те, що ще лишилося після їх перших наїздів. Скінчивши громити українські народні інституції, Ляхи тепер нищать приватне майно українських селян, інтеліґенції та священиків. Жорстокі, розюшені варвари вломлюються в українські хати, нищать хатнє урядження, килими, розпорюють перини та подушки, а піря розпускають з вітром; нищать дріб по обійстях, муку й збіжжа перемішують з землею та обливають нафтою.

Під зиму населення Галичини, де перейшли карні загони, лишається в зруйнованих хатах з розбитими дахами, з перебитим та знищеним урядженням й без найменшого запасу харчів та збіжжа. Страшний холод і голод заглядають тепер в кожду українську хату.

ҐВАЛТУЮТЬ ДІВЧАТ-ЛУГОВИЧОК.

В селі Гуменці біля Львова польська поліція зібрала всіх українських дівчат-луговичок та звеліла їм одягтися в однострої луговичок і робити вправи перед уланами. Дівчата відмовилися це робити; тоді поліція в страшний спосіб скатувала їх, а потім улани поздирали з них убрання й майже всіх знасилували.

Такесаме робилося й в інших селах біля Львова, як наприклад у Ставчинах, Милиці та в околицях Щирця. Захисту для українського населення нема жадного, бо всі ці карні загони ляцькі сама влада розпустила по українських селах.

„ЗЕМЛЯ УКРАЇНСЬКА".

Ляцькі улани та поліція в багатьох селах бють старих людей в присутности їх дітей, а потім змушують їх цілувати землю й питаються, чи це земля польська, чи українська. Майже всі катовані відповідають, що українська. Тоді їх знову катують і кажуть цілувати землю. Питаються ще раз, чи це земля польська. Та катовані знову відповідають, що українська. Тоді їх закатовують на смерть, або лишають умирати від тяжких побоїв.

Та це не лякає старих українських людей. Вмираючи, вони заповідають своїм дітям любити рідну землю.

СТРІЛЯЮТЬ НА ЛЮДЕЙ, КОТРІ ТІКАЮТЬ З СІЛ.

В підгаєцькім повіті поліція та улани стріляли на селян, які тікали з сіл до лісів перед приходом польських карних загонів. Багато селян поранено, а також є вбиті. Кого зловлять, то бють у страшний спосіб, поки не забють до непритомности, або й не закатують на смерть.

Люди бояться ночувати в селах, а тікають в ліси та на поля, ховаючись у корчах, ровах та балках, бо сподіваються кождої ночі нападу дикої ляцької орди.

АРЕШТУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ ТА СУДДІВ.

ЛЬВІВ (Галичина). — Поліція переводить масові ревізії в українських адвокатських канцеляріях та в помешканнях суддів Українців. Кількох Українців суддів та адвокатів арештовано й тримають їх в арештах без подання їм конкретних обвинувачень.

Поліція арештує суддів без дозволу апеляційного суду, що противиться законови, заявляючи, що переловила їх на „горячому вчинку". Міжтим нікому з арештованих суддів не поставлено конкретних обвинувачень.

ЖОРСТОКА ЦЕНЗУРА НА УКРАЇНСЬКІ ҐАЗЕТИ.

Польська влада сконфіскувала з інтервю митрополита Шептицького той уступ, де митрополит говорив про підпали Поляками свого власного майна, щоб одержати великі асекураційні премії. Сконфісковано також ту частину, в якій говорилося про нелюдське поведення польської влади в Галичині.

Краєві ґазети виходять зі сконфіскованими цензурою уступами, навіть тими, до яких редакція робить примітки, що вона подає лише те, що вважає можливим подати з огляду на цензурні строгости. Українська преса тепер майже нічого не може подавати про події в краю; навіть передруку з польської преси в її тенденційнім освітленню подій.

ЗА 6 ГОДИН З БЕРЛІНА ДО НЮ ЙОРКУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Німецька будівнича літакова фірма Юнкерс та міністерство авіяції здивовані, що в американській пресі появилися відомости про секретне будування Німцями літака, який може перелетіти з Берліна до Ню Йорку за 6 годин.

Новий тип літака, який тепер будують Німці для проби, має розвивати скорість від 500 до 800 миль. Щоби зберегти секрет, частини його будують у чотирох ріжних фабриках. Але американські кореспонденти звідкись довідалися про цей секрет.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З РОЗВАГОЮ І РОЗСУДКОМ

Польські звірства в Галичині діткнули до глибини кождого Українця. Щобільше, вони відбилися широким відгомоном по світі й викликали глибоке обурення всюди, де живуть культурні люди.

Польська преса, польські аґенти та польський уряд побачили, що отсе сталася така подія, якої вже не дасться затушувати. І от вони звербували тепер ввесь пропаґандистичний апарат, всіх своїх платних аґентів і кинули велику суму гроша, щоби затерти сліди їхнього кровавого терору. Вони взялися дальше до того, щоби пускати в світ при помочі своєї пресової аґенції і ріжних чужинецьких аґентів фальшиві вісти про розкол серед українського громадянства в краю, про льояльні заяви політичних українських партій та про осуд, з яким виступив митрополит Шептицький, осуджуючи революційний рух у Галичині.

Всі ті вісти доходять і до нас і то в ріжних редакціях. Вісти ті затурбували навіть певні кола нашої европейської іміґрації. І от тому саме надіслано нам з Женеви телеґраму, в якій дораджують американсько-українській іміґрації ставитися дуже осторожно до тих відомостей, які кружляють біля заяв митрополита Андрія Шептицького, бо вони дуже часто невірні й пофальшовані ріжними польськими аґентами.

Ми добре розуміємо, що від особи митрополита не можна вимагати, щоби він похваляв терор як засіб боротьби. І леґальні партії не можуть цього явно робити, якби навіть були переконані про потребу терору. Ми розуміємо, що в Галичині можуть знайтися такі політики, які тільки бачитимуть величезні жертви, руїну й переполох, а не бачитимуть, що отсе завдяки тим жертвам Польща котиться в ту яму, в якій вона готовилася поховати наш визвольний рух. Ми навіть знайдемо подібних політиків ось тут в Америці.

Але на те все не треба звертати уваги. Ми глядім на велику, хоч таку болючу хвилю з отвертими очима. Вона принесла нам небувале досі видвигнення перед світом справи поневолених українських земель під Польщею. Вона нам відчинила очі на те яке значіння має у національнім визволенню і така мала країна як Галичина, яка своєю свіжою кровю популяризує у світі українське імя. Це величезне діло, яке певно принесе великі користи для української справи взагалі.

ТАТАРСЬКЕ ЛИХОЛІТТЯ

(Допис з Рідного Краю).

Нечуваний переполох опановував українську землю, коли розходилася жахом проймаюча вістка, що йдуть Татари. Заграва горіючих вартових смолоскипів показувала населенню прихід тих тепер леґендарних азійських дикунів. Населення втікало в ліси та очерети, на безголовя, щоб не бачити невиданого страхіття. Пожарища й зойки збиткованих громадян вказували шлях, яким Татари пройшли.

З принизуючим болем душі читав сьогодні нарід про ті події та благословив долю, що йому не довелося зазнати цього, що ті часи **безповоротно** минули!

Безповоротно? — думаєте. Чи справді тисячліттями творена цивілізація стала вже чинником, який опановує всі народи? Бодай ті, що видають літературу, що славляться геройством, що вели боротьбу за волю, що живуть у власній державности?

Ні, звір, найогиднiша скотина може перебувати в людській подобі ще й сьогодня, без огляду на силу висказаних великих слів, без огляду на купи написаних книжок. Це тільки тоненька зверхна політура. Під сподом огидна гниль і дич.

Щоб сяк-так схарактеризувати найновішу добу нашого буття в Польщі, на це треба би Дантейського пера. На це треба би тої людини, що то її показували по містах, а яка не має нервів. Це зможе зробити хіба історик за сотки років, коли події, що на прадідній українській землі діються, стануть тільки споминами минулого. Якась злюща доля дала нам за сусідів Поляків, від яких ніхто нічого доброго не навчився, які нікого іншого поруч себе не терплять, які мають божевільну жажду жити, пучнявіти й богатіти під моральним і матеріяльним оглядом чужим коштом.

Від коли їм набилося в голову, що Польща має сягати по Чорне море, що Українець — „це Поляк грецького обряду", що українська мова, це наріччя польської, що всі земські багацтва створені для них, що вони нарід вибраний, нарід-месія, — від тої пори з фурією вярята кидається на все, що тій дурній непочитальній їх засаді стоїть у дорозі. А ця фурія — як у божевільного — то притихає, то вибухає. Коли притихає, тоді зуживається час на голошення засади на всі лади: Українців треба знищити. Колиж фурія вибухає, тоді настає чин виголоднілої скаженої звірюки.

Такий час саме тепер переживаємо. Українська земля, що підпала під Польщу, замінена в руїну. Туди переходять польські **карні експедиції**. Інші народи висилають експедицію до бігуна, в незнані краї, на відкриття, а в нас— на безборонне село та місто. Певно вже відомо про це в широкому світі, може й ширше як у нас. У нас тільки з особистого пережиття, бо всякі вістки, хоч би були без ніяких пояснень, у часописах конфіскується. За пожежі двірських стирт збіжа та фільварків, про які ніхто певно не може сказати, з якої руки вони походять, йде мстива рука на українське село. Побіч звичайно, сказатиб — домашньої поліції — **вислано 2,000 спеціяльних поліцаїв** і кілька полків кінного війська на... **успокоєння.** Таким гарним словом називається в польських часописах той розбій, якого допускається узброєна по шию сила на безборонному народові. І пересувається ця експедиція від села до села, полишаючи за собою руїну, знищення, недужих від побиття та ранених, а то й убитих, заглушуючи кінськими копитами стогін осиротілої рідні, зведеної нараз на дно пужди.

Відбувається ревізія. За чим шукає експедиція? За недозволеним для звичайних громадян крамом, чи за винними? Деж там. Ось, пронеслася в селі чутка, що йде експедиція. Надїжджає відділ уланів. Устанавляють у ріжних місцях скорострілі, щоби хто не втік. Скликають на громадський майдан всіх людей з жінками й дітьми. Відтак відлучують дітей нижче 13 літ, відлучують Поляків та Жидів, а решту всіх поголовно бють нагаями! (Так було напр. в Чернилеві Руським, Тернопільщина). Відтак кажуть громаді зложити для них кількасот золотих, кільканайцять кірців збіжа, кільканайцять фір соломи й сіна, з української кооперативи цукор і риж, а жінкам приказують наробити кількасот штук пирогів... При переводженні, ревізії рвуть стріху, ломлять дахівку, розкидають підлогу, бють вікна, порють і крають одіж та постіль, зсипають усе збіжжа на одну купу, часто ще обливають нафтою, сиплять до того піску, чи попелу! Нераз входить кількох поліцаїв у село зі списом найсвідоміщих українських людей, назначують стіни хат червоним знаком, а за ними йде більший відділ, який „справляється" з підозрілими. Бють до загину одного по другім та ще приговорюють „маш то за „ще не вмерла Україна", або кажуть за кожним пятим буком кричати: „нєх жиє Польска, нєх жиє Пілсудскі". При ревізіях забирають леґально видані в Польщі книжки (головно „Червоної Калини"), нищать все майно. Повітовий Союз Кооператив у Бережанах, Підгайцях, Бібрці: знищено майже цілковито. Всі товари зсипають на купу. В скринях з яйцями шукають **штиками** за зброєю. Те саме роблять у інтеліґентів, чи то світських чи духовних, ревідують, бють, нищать майно. Священика Івана Галібея в Скоморохах були арештували, бо найшли підпальне... клоче. Збили о. Качмарського, арештовано о. Осадцу, декана Фединського з Любіня великого, о. Божейка, а вчора о. Куницького. Таких є більше. Інтервенція митрополита Шептицького в місцевої влади не мала ніякого успіху. Тепер митрополит у Варшаві. Якого висліду дібється він в урядових кругів, — це ще питання, на яке ніхто не важиться дати певної відповіди. Бють та арештують усіх інтеліґентів без розбору. Одних швидше, других пізніще. Українські установи закривають, розбивають молочарські знаряди в кооперативах, молочарнях, забороняють називати себе Українцями, забороняють ходити до українських адвокатів, над яких майном виконують неймовірне знищення. **Народ утікає в ліс!** Як перед Татарами. За ним стріляють. Арешти переповнені.

Розбито бомбою будинок „Рідної Школи" у Львові, знищено камінями школу „Рідної Школи" в Замарстинові й Левандівці. По всіх школах „Рідної Школи" відбулися ревізії. По другій такій ревізії в Рогатині розвязала міністерія школу, що проіснувала від 1909 року й мала 370 учнів; 17 учителів з родинами остало на бруку. Змарнується молодь, бо її учням від І.—ІІІ. кляси дозволяється вправді вступити до **польських** ґімназій поза Рогатином і Тернополем, **наскільки там є місце,** а старша молодь, від IV.—VIII. кляси, наскільки не запідозріла в саботажі, то може бути принята за дозволом влади до польських ґімназій. На ділі — напевно нікого не приймуть. Цікаво, що при першій ревізії нічого не найшли в ґімназії, хоч як строго шукали, а при другій ревізії відразу вилізли на стрих і найшли... ручну ґранату! По переведеній ревізії в ґімназії „Рідної Школи" в Дрогобичі арештовано поважного директора Кузьмовича та старшого вчителя Байрака. І чим направити ті діймаючі втрати, які певно являються хіба початком! Видно, що Поляки інакше дивляться на „Рідну Школу" як дехто з наших, коли в першій мірі до неї беруться ґрунтовно. Поза цим розвязали народню школу „Рідної Школи" в Станиславові, а попри це унеможливлено науку в тамошній промисловій школі.

Розвязали теж українську **державну** ґімназію в Тернополі, подаючи такі самі застереження щодо учнів, як у Рогатині. Тернопільській дівочій ґімназії „Рідної Школи" загрозили, що її розвяжуть, коли тільки одна учениця буде арештована. Чиж це така штука в теперішних часах?

Вибухла бомба під монастиром оо. Студитів у Львові, то шукається винного між Українцями та арештується учнів української бурси. Вибухла бомба в читальні у Збоїсках, та арештованно голову читальні.

Дня 20. вересня переведено ревізію в цілому „Пласті" по цілому краю і закрито цю орґанізацію.

Та все те успокоєння заводить. Горить дальше то стирта, то фільварок; буває вогонь навіть у тому часі, коли експедиція „урядує"...

Не **зважаючи на все, нарід держиться.** Ба що більше: під впливом загального нещастя **сконсолідувався політично**. З огляду на надходячі вибори злучилися **три українські партії в один бльок**: Українське Національно - Демократичне Обеднання, Українська Соціялістично-Радикальна Партія й Українська Соціял - Демократична Партія. З ними лучаться дві партії Білорусів. **Це незвичайний поступ, коли Українці забувають на особисті й партійні рахунки.** Зединилися всі, для яких українство — це не покришка, а висока Ідея. Зединені партії видали спільний комунікат, звернений проти сьогочасних польських практик над нашим народом. І, не зважаючи на те, що їх голос прогомонить безслідно для тих, проти яких підноситься протест, то всеж таки сцілиться ще більше український нарід, який, як спрагнена квітка води потребує скріплення для добуття волі, для пережиття новітнього татарського лихоліття.

А тимчасом до Вас, Браття, поклик: помочі і то видатньої та негайної.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА.

Урядова пригадка.

Реченець надіслання виповнених квестіонарів в справі Молодіжи, Пласту і Сиротинця минає. Поважна часть відділових секретарів досі той обовязок занедбує і тим стримує дальшу акцію головної управи в тих справах. Тому ще раз пригадується і проситься інтересованих, виповнені квестіонарі негайно до головної канцелярії У. Н. Союза звернути і тим самим вимінути немилі консеквенції, позаяк в короткім часі муситься зачати проголошуванне статистичних зіставлень тими квестіонарами одержаних, причім відділи, що квестіонара не звернули або спізнилися, будуть мусіли „світити" порожним місцем.

Поезія і проза.

Маляр: — І чому добродій не хочуть віддати мені своєї дочки за жінку? Тому, що я маляр?! До нас, малярів, належить увесь світ!

Батько дівчини: — Кажете „увесь світ"? Гм, я воліз би, щоби ви мали бодай невеличку каменичку.

Ярослав Гашек.

СОЛІДНЕ ПІДПРИЄМСТВО

Я сидів на лавочці в парку на Карловій площі з Местеком.

Местек, власник цирку бліх, був у вельми скрутнім положенні, бо переконався, що годі більше займатися тресурою бліх.

Недавно його блошаний цирк постигла катастрофа. Якийсь пяний добродій під впливом упертої ідеї, що все те обманство, вдерся у шатро та розбив палицею коробку з блохами. Тресовані блохи найшлися на волі без мікроскопійних паперових візочків, які вони возили.

Рівночасно знищено й мікроскоп. На дні коробки лишився закрівавлений труп самчика, першорядного артиста, що був душею цирку. Местек звав його ніжно „Франц". Трупа артиста пізнали під мікроскопом по тій прикметі, що він не мав одної ноги, та це вже торкається циркових тайн: таким артистам звичайно відривають ноги, щоби вони не скакали занадто високо та не нарушували гарного ходу інших бліх.

Біля трупа осталася одна-одинока блоха з переломаними ногами та з перевернeним візочком, до якого вона була запряжена.

— Я думав, — жалівся Местек — що мені вдасться її вилічити, та надармо; „Пепіна" не видужала і я її роздушив.

Местек довго розповідав про „Пепінину" любов для „Франца" та про те, як то хвилювалася маленька блоха танцем великого артиста.

— Ніколи більше не побачу я таких інтеліґентних сотворінь. Нинішне покоління бліх здеґенероване. Блохи стуманіли. Перестали бути понятливі. А може бути, появилася нова порода бліх. Недавно я купив у сторожа зі шпиталю цілий міхурець із блохами, та всі вони виявилися нінащо.

В мене були блохи з департаменту поліції, з кількох сирітських захистів, блохи з з пансіону „Щасливе Огнище", блохи з поправного дому, з касарень, льомбардів, із ріжних гостинниць, із інститута благородних дівчат, із жіночого монастиря — й усі вони виявилися до нічого непригожими. Правда, мені вдалося найти серед них дві-три, що мали який-такий талант, одначе були флегматичні та їх не манила мистецька карієра. Вони втекли, не розуміючи, що їх жде велика слава. Нове покоління бліх це видасть ніколи таких мистців, як „Франц" або „Пепіна".

Ми знову задумалися та згадували наш тріюмфальний похід із блошачим цирком по Чехії, Моравії; на коротко заїздили і на Мадярщину. Відтам прогнали нас жандарми, бо підозрівали в нашім блошачім цирку можливість тайної пропаґанди.

В деяких містах Моравії духовенство встромлювало нам палиці в колеса.

Священик Гельштале сказав мені, коли я прийшов просити його до цирку:

— Я не можу вірyючим рекомендувати вашого цирку, бо тресура блох суперечить людській природі. В середньовічних монастирях, як пише чернець Анзельм, блохи, що кусали черців, нарочно не давали їм спати, щоби вони днем і нічю вихваляли Господа Бога.

— Себто, ви вважаєте блохи святими сотворіннями? — спитав я.

Я мало що не завдався з ним у бійку, та кінець-кінців, нам прийшлося сховатися в горах, бо священик підбехтав проти нас усе населення. Мої спогади перебив Местек:

— Коли людина терпелива та підприємчива, то вона кінець-кінців повинна побідити людську глупоту. Все залежить від того, з якого кінця братися за діло. Нарисувати качку не тяжко, та тяжко переконати людей, що це взагалі не качка, а яґуар. Коли розбилося одно підприємство, пощастить у іншім.

— Люди — осли, — фільософував він далі. — Чим більше ідіотизму, тим більше людей спіймається на вудочку. Треба лише вигадки. Що ви скажете на те?

— Я гадаю, — сказав я, — що на світі дуже мало людей, які жиють із свого розуму. Такі люди до нас не підуть. Наше підприємство піддержувала публика, яка вірила, що ми їй докажемо те, що обіцяли. Пригадуєте собі нашого лилика, що то ми спіймали його в нашім саді та казали, що це літаюча ящірка з Австралії? Кожен радо платив сороківку, щоби глянути на цю ящірку. Пригадуєте собі, як публика тиснулася до намету, щоби побачити молодого боа-констріктора, який вдушив англійського віцекороля в Індії? А поправді це був молодий вуж. А пригадуєте собі, який був дохід, коли Івась із Кошир представляв орангутана з острова Борнео?

— Якжеж не тямити би такої події! — сказав Местек. — Перед самим представленням він зажадав двацять корон. Не хотів за пятнацять корон із нашими харчами представляти орангутана. А скілький він, песький сип, заробив на овочах і цукорках, що їх йому кидали у клітку! Він ховав їх до кута а вечером, коли ми замикали шатро, продавав солодощі торговці за вуглом. Тому то я не хотів підвищати йому платні. Він розсердився та підчас представлення став співати в орангутановій шкірі. То-то вчинилася паніка! Тоді нас прогнали з Табору. Незле йшла теж справа з мумією англійського короля Річарда Третього, що уявляв собою в дійсности скручену баранячу шкіру. На нас пізналися щойно за пів року. Ви тоді над тією баранячою шкірою замітно гарно промовляли:

„Тут бачите представника найстрашніших катів, що сиділи на королівських престолах. Той король-падлюка, що потопав по коліна в крови своїх горожан, наганяв страху на самого Шекспіра своєю жадобою крови. Той королівський падлюка тепер висушений та представляється поважаній публиці у формі мумії".

— Так, а потім Річарда Третього нам сконфіскувала поліція, — запримітив я.

— З того висновок, що у світі все можливе. Я заложуся, що половина мешканців нашої планети займається злодійством. Треба лише придумати щонебудь нового та показувати публиці. Приготовити їй несподіванку. Втуманити їх так, щоби кожен із них робив нам рекляму..

— Чому конечно „показувати щонебудь"? — сказав я та рисував палицею по піску. Я йду далі. Зрозумійте мене: публиці можна й нічого не показувати.

— Хочаб якийнебудь камінчик — жалко заскавулів Местек. — Я все щось показував.

— Ніякого камінчика! — сказав я рішучо. — Це ідіотизм! Стара школа. Кажу вам: Ми не будемо нічого показувати публиці. В цьому вся штука! Ви кажете: „Хочаб камінчик", як це давніше робилося: цей камінь упав із Марса. Публика виходить під враженням, що вона щось бачила та розчарована. Колиж вона не побачить зовсім нічого, то це справді буде штучка. Гляньте. Я нарисував палицею на піску плян: наше шатро буде кругле та просторе, без вікон, без отвору та крівлі. Там повинно бути темно. Є два виходи, заслонені завісою. Одним входом публика входить, другим виходить. Величезні афіші: „Незвичайна несподіванка! Штука! Не забуті переживання! Лише для дорослих мущин! Жінкам і дітям заборонено! Вояки платять половину!" Публику ми впускаємо постепенно. Я стою перед наметом, скликаю нарід і збираю гроші. Ви є всередині намету в темряві та, як лише хтонебудь увійде, ви його хапаєте одною рукою за шию, а другою за штани та мовчки викидаєте задними дверима. Визначіть лише приступну оплату, а побачите, що кожен прийде. Ручу вам, що всі люди бажають своїм ближнім усяких пакостей тай тому робитимуть нам рекляму, заохочуватимуть інших до відвідин. Наше підприємство основуватиметься на психольоґічній підставі.

Местек вагався. Він не відкидав мого пляну, лише хотів уліпшити його.

— А що, — сказав він після короткої надуми — колиб кожного, крім того, вдарити ще палицею по спині? Це чейже буде ще більшою несподіванкою!

Цю пропозицію я рішучо відкинув. Цим ми здержували би лише всю процедуру. А вона повинна йти дуже скоро. Людина щойно ввійде в темряву, а її зараз викидають, не дадуть їй навіть часу спамататися. В цьому вся таємничість.

Підприємство буде зовсім солідне. Ми не обіцюємо нічого такого, що годі сповнити. Обіцюємо штучку тай справді даємо її. Ніхто не посміє сказати, що ми займаємося фальшівництвом.

Наше солідне підприємство втішалося незвичайним зацікавленням.

Зпочатку ми задержалися в місті Бенешові. Там були підходячі умовини: вояки та жадна штучок публика. Я замовив афіші:

Пікантна несподіванка!
Лише для дорослих мущин!
Грандіозний трік!
Все життя не забудете нашого підприємства!
Ніякого обману! Все в порядку!

Приступна оплата / двацять сотиків, афіші, тайна пікантної несподіванки для дорослих мущин, державних і військових. У юрбі можна було бачити шіснацятилітних підростків, готових відповісти на моє питання — скільки вам літ — „Сорок, пядесять", коби тільки дістатися у намет.

Ми почали в шестій годині вечером. Перший увійшов якийсь товстюх, що ждав уже від пятої години. Він скоро перескакав наметом і опинив-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАШЕ НЕДБАЛЬСТВО МСТИТЬСЯ.

В Галичині знову шаліє польський терор. Поляки побачили, як зростає українській національний рух у Галичині, як там відбудовуються та наново будуються українські культурні, просвітні, економічні, спортові та инші національні институції. Це їх заякало. Вони побачили, що поміму їх утисків і переслідувань український рух росте, революціонізується. Їх охоплює страх, коли вони лише подумають, що не зважаючи на всі свої старання, на всі свої заходи, вони не можуть убити українського національного руху.

Діяльність УВО ще збільшила їх ляцький страх за Галичину й вони лише чекали хвилини, колиб кинутся на українське населення, як зграя розлючених вовків. Не маючи можливости спаралїжувати діяльність УВО та виловити її членів, Ляхи рішили справитися зі всім українським населенням способом страшного терору. Вони цим думають збити ту популярність, яку в населенню має УБО, як провідник у визвольній боротьбі. Ляхи думають, що цим вони вбють симпатії, які стрічає УВО в українських народних масах. Та даремно. Українського народу тепер жадним терором і ніхто не злякає. Годі. Минулися часи, коли Українці в Галичині були „почціві Русини", чи на Великій Україні „старательниє Малороси". Тепер український нарід став свідомий свого національного „Я" й активною масою, яка вже знає, до чого їй треба стреміти.

Минулися часи, коли наші вороги могли приспати й приборкати українські маси та зробити їх послушними собі рабами. Від часу Світової Війни все змінилося й український нарід тепер не боїться приносити великі матеріяльні та криваві жертви в боротьбі, бо він тепер знає, що цілю його національної боротьби не є жадна паршивенька автономія, чи здобуття якихось культурних прав, а він тепер бореться за свою власну державу, що є найвищим ідеалом кождого народу. Нема тих жертв, які побоявсяб принести в жертву той нарід, який стає до боротьби за свою державу.

Польські карні загони в Галичині, та руїна, яку Ляхи завдають українському населенню, нищачи українські институції та приватні господарства селян, свідчать про те, що Ляхи вважають Галичину чужою для них країною, яку вони окупували лише тимчасово. В свойому рідному краю навіть карні загони так не поводяться ніколи.

Ми тут в Америці з трудом можемо собі уявити те страхіття, яке в Галичині тепер утворили ляцькі варвари. Ми повинні негайно дати моральну та матеріяльну допомогу нашим рідним братам. Матеріяльна допомога виявиться в складанню жертв на ріжні національні потреби в краю, а моральна має виявитися в наших протестах проти ляцького знущання та в правдивім інформуванню американської опінії через американські ґазети про події, які тепер повстали на наших рідних землях. Так само через особистий контакт з американськими орґанізаціями та впливовими громадянами ми повинні точно висвітлювати події в краю, а також спростовувати всі польські наклепи.

Та ось тут стає питання: наскільки ми приготовані до того, щоби дати відповідну моральну підтримку нашим братам у рідним краю, через особистий наш контакт з американськими орґанізаціями та окремими впливовими особами? Нема сумніву, що ми не підготовлені, що звязки наші з Американцями та з їх орґанізаціями дуже слабі. Ми живемо в Америці одірваними від американського життя, бо ми байдужні. Ми лінивимося виконати свій обовязок, як громадян Америки, щоби систематично брати активну участь в американському політичному життю. Для Американців ми є ще дуже незначна політична сила, бо нас замало зорґанізованих в українсько-американські політичні клюби. Тепер це недбальство гірко помститься не лише над нами, але над нашими братами в Рідному Краю, бо Поляки серед Американців мають сто разів більше політичного впливу через свої польсько-американські політичні клюби та инші орґанізації. Звичайно, кождий Американець буде скорше числитися з більшою силою, ніж з меншою.

Ось тепер наша байдужність і лінота до активного, орґанізованого політичного життя в Америці мусить упасти соромом і ганьбою на наші голови.

Нарешті може хоч тепер ми зрозуміємо, що щоби мати моральну підтримку від Американців, ми повинні заслужити її спершу. А заслужити можна лише тим, що ми не будемо для Америки чужими, а будемо співтворцями американського життя. Колиб ми дали раніше доказ нашої політичної орґанізованости та активности; колиб ми стояли тепер у тіснішому контакті з впливовими американськими політиками, то вони до нас інакше ставилисяб і ми тепер знайшлиб собі між ними моральних заступників та оборонців нашого Рідного Краю проти польських звірств.

У своїх шкарлупинах, національних орґанізаціях, ми можемо багато зробити лише для себе й поміж собою, але це не виведе нас на широке поле американського життя. Обмежуючись лише своїми національними орґанізація, які нічого спільного не мають з американським життям, ми ніколи не будемо приготовані до того, що зможемо у відповідну хвилю перетягнути на свою сторону американську публичну опінію, що потрібно нам в інтересах української визвольної боротьби. Вдармося в груди і скажім собі, що ми не виконали своїх обовязків, як американські громадяне, й сучасні події в Галичині застали нас неприготованими до того, щоби ми могли нашим братам дати таку моральну підтримку, яку ми моглиб дати, зважаючи на нашу численність в Америці, колиб ми були відповідно зорґанізовані в українсько-американських орґанізаціях.

Час уже вилїзти нам з національної шкарлупини на світ Божий та просякнути в американське політичне й громадське життя. Наша пропаґанда українського мистецтва серед Американців є дуже слабенька в порівнанню з тим, що ми моглиб зробити через свої політичні американсько-українські орґанізації. Не можна обмежуватися лише тим, що ми показуємо Американцям свій однострій, співи та танки, бо цього ще мало для нраода, який уже назрів до державного життя. Політична наша свідомість, політична активність та орґанізованість — ось та мірка, якою Американці й инші цивілізовані народи будуть міряти нашу підготовленість та здібність до власного державного життя.

Ню Йорк, Н. Й.

І. Бондар.

Lehigh Valley
ПРОГУЛЬКА
ДО
ВУГЛЕВОГО ОКРУГА
TO HAZLETON Round Trip $3.50
$4.00 TO SHENANDOAH Mahanoy City—Mt. Carmel Round Trip
Зворотний тікет.
в неділю, 26. жовтня
Спеціяльний потяг.
Відїжджає з New York, Hudson Terminal 12.15 по півночі; з Jersey City, Exchange Place стації 12.30 по півночі; з Newark (Eliz. і Meeker Aves.) 12.55 по півночі. Вертаючися виїжджає з Mt. Carmel 6.00 вечір; Shenandoah 6.40 ввечір; Mahanoy City 7.10 ввечір; Hazleton 8.00 ввечір.
Тікети до набуття Exchange Place або Journal Square. Телефонуйте до інформаційного бюра Montgomery 5-7000.

Урядовець: Прошу пана директора, я оженився.

Директор: Дуже мене це тішить. Це дуже пожиточне для підприємства: коли наші урядовці женяться, пізніше сидять вони радніше та довше в офісі.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРОВІДЕНС І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
РІДНИЙ КРАЙ, ЩО ОПИНИВСЯ В ОГНІ И КРОВИ, КЛИЧЕ НАС НА
ВІЧЕ
ЩОБИ ЗАПРОТЕСТУВАТИ ПРОТИ ЛЯЦЬКИХ ВАРВАРСТВ І ЗВІРСТВ НА РІДНІЙ БАТЬКІВЩИНІ.
Віче відбудеться
B UNITTY HALL,
109 POTTERS AVENUE, cor. Ocean Street, SOUTH PROVIDENCE, R. I.
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЖОВТНЯ (ОСТ.) 1930 РОКУ
Початок в годині 2.30 пополудни.
На головного бесідника запрошено д-ра Л. МИШУГУ, редактора „Свободи".
Український Народе! В кого бється кров українська, хай приходить і других бере з собою, щоби спільно запротестувати. До протесту запрошується Вунсакет, Менвіл, Кромптон, Централ Фолс, Нюпорт, Р. Ай., Бостон, Броктон, Тавтон і Фол Ривер, Масс. — Для ляцьких чи московських запроданців нема місця на тім Вічу. — **Президія Віча.** 246,8

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ В НЮ ЙОРКУ УЛАДЖУЄ
СПЕЦІЯЛЬНІ ПЕРЕДВИБОРЧІ ЗБОРИ
В ЧЕТВЕР, ДНЯ 23-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1930 РОКУ
в годині 7.30 ввечір,
В ЛЬОКАЛИ КЛЮБУ, ПІД ЧИСЛОМ 59 ST. MARK'S PLACE, NEW YORK, N. Y.
Промовляти будуть Українці і Американці, кандидати на уряди державні і стейтові, тому приходіть громадно на сі збори і тим покажім, що в нас є сила і розуміння справи виборів.
246 **Виділ Українського Демократичного Клюбу.**

МУЗИЧНА СТУДІЯ
М. О. ГАЙВОРОНСЬКОГО
224 E. 18th STREET, NEW YORK CITY.
(Betw. 2nd and 3rd Ave.)
Зголошення приймається від понеділка до пятниці від 4—6.30 попол., а в суботу від 2—5 пополудні. Stuyvesant 0606.

ПЕВНА І СКОРА ПОМІЧ! ПЕВНА І СКОРА ПОМІЧ!

„Довший час проволікалася у мене нестравність жолудка, заворот голови, здуття і відбиванняся ґазів. Я чулася отяжіла і не могла спати, як рівнож мучили мене болі в боках. Лікарі радили мені йти на операцію. По ужиттю кількох пачок знаменитого Гінду Бренд Зілля я стала мов не та. Гінду Бренд Зілля є всегда в моїм домі". Так висловлюється пані К. Ходніцька, 391 LAFFAYETTE ST., NEWARK, N. J. 187
Ціна за пачку $1.00, 6 пачок за $5.00.
НЕВДОВОЛЕНИМ ЗВЕРТАЄМО ГРОШІ.
BARON A. BORAK,
307 EAST 18th ST. NEW YORK, N. Y.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН ПИТИ
УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЧАЙ
Стольного Київського Князя
ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО
Маємо на складі також Чай Перлова, Кузнецова, Уюкеніна і Косолапова. — маємо також на складі лікарські рослини Тибетської Медицини.
Пошукується агентів. Добрі услівя.
M. P. KOSOLAPOFF, 391 Central Park West, New York, N. Y.

ХОРІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ,
ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІЧУ

Кровні, Шкірні і Нервові Хороби, Загальне Ослаблення, Умову депресію, Звороти, Жолудкові недомагання, Кишкові хороби, Біль Голови, Невральгію, Побільшені Залози, ВСІ Хронічні Шкалубини, Легких, Бронхітіс, Носові і Горляні хороби, Ревматизм, Сціятика і Лумбаґо. Мущини і женщини щасливо лічені новою удосконаленою методою. Мій особистий догляд чер з цілий час курації. Мої ціни приступні.
Екзамінація крови, химічні тести, Х-Рейс.
БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ
ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.
СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.
110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.
межи 4-тою Евнею і Irving Pl.
ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечер; в неділї від 9-тої рано до 4-тої поп.

ВІКТОРА РЕКОРДИ
МОЖЕТЕ ДІСТАТИ КОЖДОЇ ХВИЛІ В БАЗАРІ
СУРМА
В НЮ ЙОРКУ.
THE MUSIC YOU WANT WHEN YOU WANT IT ON
VICTOR RECORDS
ОСЬ СПИСОК ДЕЯКИХ:

10" 75 ц.
V-21039 (Грем за громом. Ой не ходи, Грицю. (Співає Марія Гребенецька, (Трембіта Орхестра.
V-21035 (Козак для молодих. (Коломийка любка, танець.
V-21031 (Українська Думка, № 1 (Полька Рожкова
V-21030 Хрестини Івана, часть 1 і 2.
V-21032 Русадельна фіялочка.
V-21026 (Старосвітська Коломийка. (Пропив вівці на горівці.
V-21024 (По броду, по броду, полька. (Прийди, весно.
V-21020 Гуцулка і Укр. Сербан.
V-21014 (Гуцулка з коломийкою. (Аркан.
V-21027 (Прийшов до дівчини, було (понеділок. (Далисте мя, мамусь, за море (широке.
V-21019 (Пігнала воли на Буковину. (Мама ся злостить, мазурка.
V-21018 (В моїм городі, танець. (Моя пшениця не сходить.

10" 75 ц.
V-21011 (Зелена рута, жовтий цвіт. (Мила моя.
V21023 (Дорання, полька. (Скорчини, Оберок.
V-21015 (На параді, полька. (Гомін весни, вальц.
V-21013 (Весела, полька. (Кохання, вальц.
V-21025 (Коломийка тернопільська. (Шнель полька.
V-21022 (Коломийка скалатська. (Козак для старих.
V-21021 (Козяче молоко, коломийка. (Татра, вальц.
V-21012 (Через річку. (З тої гори високої.
V-21009 (Мельник шукає кумів. (Красна дівице, коломийка.
V-21007 У чужої жінки, часть 1 і 2.

З повищих рекордів, котрі хочете, замовте СЬОГОДНЯ, а отримаєте на НЕДІЛЮ. Будете мати розраду в хаті. Гроші не посилайте. Заплатите в хаті, як прийдуть рекорди: Пишіть!
SURMA BOOK and MUSIC CO
103 Avenue A, (між 6-ою і 7-ою вулицею) New York City.
Telephone: DRY DOCK 3752.

ся на свіжому повітрі з другого боку.

Я чув, як він говорив публиці: „Величаве! Конче зайдіть поглянути".

Я не обманувся щодо психіки юрби. Викинені робили загальну рекляму. Через мускулярні Местекові руки за якої півтора години перейшло кілька сот дорослих мущин. Декотрі переходили двічі, тричі через Местикові руки та знову входили до намету. На всіх лицях сяла радість і вдоволення. Я бачив, що богато провожали знакомих і бажали їм від душі „пікантної несподіванки".

Все попсувала поліція. Вона прийшла пів до восьмої.

Маєте дозвіл? — спитав мене полісмен.

Прошу увійти, — сказав я.

У темряві між полісменом і Местеком вивязалася коротка сутичка. Полісмен, свідомий свого високого положення, розпучливо ставив спротив, та кінець-кінців, усетаки вилетів заднім входом у розсміяну юрбу.

Потім прийшли жандарми, опечатали наше шатро та повели нас до суду за обиду урядуючої особи та за доконане прилюдне насильство.

— Більше ніколи не основуватиму солідних підприємств, — сказав Местек, кладучися на причі у тюрмі. — Від нині займатисяму лише фальшивництвами.

(З чеського переклав М. Н.).

Михайло Зощенко.

ЗАПИСКА.

Недавно приключилася навіть дуже характеристична пригода.

Вона тим більше цікава, що це факт. Тут нема щось такого, якоїсь видумки або чистої фантазії. Навпаки, все взяте, так сказати, з джерела правди.

І вона тим більше цікава, що має любовну основу. Тому то неодному цікаво буде глянути, як і що в дану хвилю буває на цьому доволі важному й актуальному фронті.

Так ось два роки тому, а саме в місті Саратові, приключилася така дрібноміщанська подія. Один доволі таки безідейний юнак С. Х-ів, а саме служачий одної установи, став щось ніби ходити за одною дівчиною, за одною, скажімо, робітницею. А може вона за ним стала ходити. Тепер, тому, що воно давно було, годі в цьому розібратися. Лише відомо, що стали їх разом запримічувати на саратівських улицях.

Стали вони разом проходжуватися та виходити. А той молодий хвинтик раз таке каже своїй дамі:

— Ось, повідає, що, горожанко Л. Тепер, каже, ми похожаємо з вами та разом ходимо і безумовно, повідає, ніяк не можна передбачити, що з того буде та що станеться. І, каже, будьте ласкаві, дайте мені записку, мовляв, на випадок чого та коли прийде на світ дитина, то ви ніяких претенсій до названої особи не маєте. А я, повідає, коли матиму таку записку, буду, каже, більше з вами щирий, а то, повідає, тепер оконечно любов убита і кожню подію передбачує карний кодекс. І я, каже, скоріше всього відвернуся від нашої з вами любови, ніж я мав би трівожитися за мої вчинки та платити гроші на удержання потомства.

Або вона його дуже любила або той хвинтик запаморочив їй голову в свойому болоті безідейности, а всеж вона не стала надармо з ним богато сперечатися. А взяла тай підписала йому записку. Мовляв, і так далі на випадок чогось я ніяких претенсій до нього не маю та від нього грошей не буду домагатися.

Вона підписала йому таку записку, всеж таки сказала кілька слів:

— Це, каже, доволі дивно, з вашого боку. І навіть мені, повідає, дуже прикро, коли ваша любов приймає такі диковижні форми. Та, каже, коли ви вже настоюєте, то я, самособою, можу потрудитися підписати ваше записище.

Службовик каже:

— Та вже, будь ласка. Я, повідає, дванацять літ приглядаюся нашій країні та знаю, що буває.

Одним словом, вона підписала йому записку. А він, не дурень, посвідчив підпис її ручки в управі дому та заховав цей дорогоцінний документ ближче серця.

Коротше кажучи, за півтора року вони, як миленькі, стояли перед лицем народнього судді та доказували йому своє давне погасле почування.

Вона стояла в своїй білій флянелевій хусточці та погойдувала дитинку.

— Так, каже, справді я по дурному підписала, та ось народилася дитинка, тому хай батько дитини також платить свою частку. Тим більше, я не маю тепер роботи і так далі.

А він, себто бувший молодий батько, стоїть собі та підсміхається під вусиком.

Мовляв, яка тут справа? Чого це таке тут діється, га? Що діється, я не розберу. Коли й так, все ясно та наглядно, тай він, будьте ласкаві, має документ.

Народній суддя глипнув на цю записку, всміхнувся тай каже:

— Документ безумовно в порядку, та виринає така справа: закон стоїть на боці дитинки й обороняє саме її інтереси. І в даному випадку по закону дитина не повинна відповідати або терпіти коли в неї батько зрапився доволі таки песький син. І на основі, повідає, вище зясованого ваша записка не має ніякої вартости і вона лише дорога як памятка. Ось, каже, візьміть її назад та сховайте її мерщій собі на груди.

Коротше сказати, ось уже пів року, як бувший батько платить гроші.

Один подорожній помер у готелі. Власник готелю казав послугачеві готелевому надати до небіщикової жінки телеграму, та щоби її не налякати: повідомити лише, що чоловік її легко занедужав.

Послугач надав таку телеграму:

„Ваш чоловік трохи занедужав. Похорон у середу".

НЕ ПОЗВОЛЬТЕ НИРКОВИМ НЕДОМАГАННЯМ ЗРОБИТИ ВАС КАЛІКОЮ!
Неправильности й недомагання нирок і міхура, як їх занедбається, зруйнують ваше здоровля. Ви повинні звернути на це негайну увагу.
Partoherb, яка є зладжена із спеціяльних, вибраних, медичних зіль, що ростуть в Европі, принесла пільгу міліонам страждальців, котрі переконалися, що ці чудові, природно гоючі зілля, дають відзначаючі успіхи.
Ви пєте Partoherb як звичайний чай, уживаючи одну ложку до горнятка кипучої води. Поучення знаходяться на кождій коробці. Пішлемо вам коробку Partoherb відворотною почтою за 1 долар, а 6 коробок лише за $5. Замовте її сьогодня негайно.
ДАРЕМНО! Цей купон принесе вам безплатну пробку Partoherb, а також безплатну книжочку „Ключ до доброго здоровля".
PARTOLA PRODUCTS CO.,
162 N. Franklin St., Dept. B-H-103,
CHICAGO, ILL.
Імя ....
Адреса ....
Місто ....

НОВІ КНИЖКИ,
ЯКІ ТІЛЬКИ ЩО ОДЕРЖАНО З КРАЮ, ОПРАВЛЕНІ В ГАРНЕ СИНЄ ПОЛОТНО З ЗОЛОТИМИ ВИТИСКАМИ.
ТРИ КАЗКИ ДІДА ОХРІМА, оповідання, Андрія Чайківського .... $ .50
ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ, повість з галицького життя, А. Чайківського. Стор. 212 .... 1.25
ЗА СЕСТРОЮ, оповідання з козацької старини, А. Чайківського .... .50
СОФІЮ ВИБРАВ, роман з 9. віку, Велимара Дежеліча, син. З хорватської мови за дозволом автора переклав Михайло Фірак. Стор. 231 .... 1.00
НА КАМЧАТКУ, спомин з подорожі, І. Мельника. Сторін 217 .... .85
БУРСАК, роман, В. Наріжного. Переклав Вол. Дорошенко. Стор. 251 .... 1.25
МІЩАНКА, історичне оповідання, В. Будзиновського. Сторін 120 .... .75
ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА ПІДЧАС СВІТОВОЇ ВІЙНИ, Я. Гашека. Авторизований переклад з чеського. Сторін 166 .... .90
ЧАЙКІВСЬКИЙ, історична повість, Є. Гребінки. Ст. 136 1.00
ГОМІН ДУШІ, сучасна повість, Вол. Лопушанського. Сторін 223 .... 1.00
ГУЦУЛЬСЬКИЙ КУРІНЬ, поема, О. Бабія .... .75
МИНУЛЕ УКРАЇНИ В ПІСНЯ, О. Олеся .... .75
Замовлення разом з належитістю слати на адресу:
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

Польський терор у Галичині.

(Передрук з „Діла").

АРЕШТИ В ЛЕВАНДІВЦІ БІЛЯ ЛЬВОВА.

З Левандівки біля Львова повідомляють нас, що крім виблття шиб у приватній школі „Рідної Школи", в захоронці, в кооперативній крамниці і в кооперативній касі та в помешканні учителя п. Манька Василя (а не Малика, як у „Ділі" було подано), вибито ще шиби також в домі читальні „Просвіти". При цій нагоді справляємо назвища декого з арештованих Українців, які були в пресі перекручені. Так арештовано Івана Шмаґалу (а не Шмакалу), торговельного помічника в кооперативі, Володимира Пазанюка (а не Повзанюка), приватиста і Ст. Івахова (а не Іваха), управителя кооперативної крамниці. Крім поданих вже раніше в „Ділі" арештовано ще брата Івана Шмаґали (молодшого) і студента Курилла. Поза тими арештуваннями переводила ще поліція в суботу, 20. вересня ц. р., ревізії в обох наших кооперативах, які, ясна річ, не дали ніякого результату.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В РУДЕЦЬКІМ ПОВІТІ.

Дня 22. вересня ц. р. перевела державна поліція ревізію в домах всіх українських студентів в **Хишевичах** і хоч не знайшла нічого обтяжаючого, то проте заарештувала пятьох студентів, а саме: Юрія Гавришкевича, Чорнія, Цяпку, Лопадчака і Саврука. Докладну ревізію перевела поліція в домах о. Гавришкевича, місцевого пароха, і п. Коцана, управителя місцевої школи. В останнього знимано навіть образи зі стіни. В о. Гавришкевича забрано календар „Дніпро" і статут „Лугу".

Того самого дня переведено також ревізію у чотирох сельробівців у **Коропужі;** нікого з них не арештовано. Одному з них сконфісковано ілюстровану історію України М. Грушевського.

Арештування переводила поліція з Рудок, Коропужа, Угерець Незаб. і Дубаневич. Арештованих студентів вивезли в незнане дотепер місце. О. Гавришкевич поїхав за своїм хорим сином і дотепер ще не вернув.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА КООПЕРАТИВУ.

У Радиличі (пов. Дрогобич) у ночі з понеділка на вівторок вкинено дві бомби військового типу до української кооперативи. Бомби не вибухли. Поліція веде слідство. Польські часописи повідомляють, що доконано арештувань, та кого саме арештовано, не згадують.

ПОЛІЦІЙНА ЕКСПЕДИЦІЯ.

ПАТ повідомляє, що дня 24. вересня ц. р. поліційна експедиція перевела далі ревізії в повітах: бобрецькім, рогатинськім, підгаєцькім і бережанськім. Придержали 14 людей, між іншими як підозрілого Вол. Булку з Григорова (пов. Рогатин), у якого найшли фляшщинку сірчаного квасу. Устійнили нібито, що Булка був у контакті з арештованим бувшим послом Кузиком. Далі ПАТ повідомляє, що населення села Голгочі (повіт Підгайці) від кількох днів кинуло хати та перебуває в лісах. У Ляшках (пов. Бібрка) найшли зброю та військове приладдя, порозкидане по полях буцімто селянами зі страху перед ревізією. У бережанськім повіті найшли нібито в місцевій кооперативі між іншим кілька коробок стрільної бавовни, а в „Бояні" богато примірників „Сурми". У Лісниках (повіт Бережани) найшли нібито в кооперативі і читальни „Просвіти" стрільну бавовну і примірники „Сурми".

До села Гинович (повіт Бережани), яке, як твердить Пат, відгрожувалося з причини переводженої пацифікаційної акції, відійшла компанія поліції для заведення спокою. Далі цяж агенція зазначує, нібито Українці рогатинського повіту хотіли нищити кооперативи та читальні „Просвіти", бо добачують у них огнища саботажів. Делегації населення кількох сіл підгаєцького повіту зложили на руки повітового старости прохання, щоби скінчити в тих громадах з ревізіями, а вони самі візьмуть на себе обовязок вдержання спокою.

БУВШІ ПОСЛИ ПОКЛИКАНІ ДО ВІЙСЬКА.

На основі розпорядку військової влади покликано на військові вправи чимало бувших соймових послів. Як відомо, посли користувалися відложенням військової служби.

АРЕШТУВАННЯ.

Польські часописи повідомляють, що поліція арештувала в Гишівцях (пов. Городок) студента прав Юрка Гавришкевича у звязку з підпалом стирти в Завидівцях на школу Вайсмана. При арештованім найшли револьвер. Арештували теж студентів Як. Чорного й Івана Лопатчака. В Яворові арештували студента Вол. Шабовського, при якім буцімто найшли пляни фільварків. Під закидом підпалу фільварку Стрілки та Волова арештували студентів Вол. Владику і Н. Рудого. При них нібито найшли скляні рурки та записки протидержавного змісту.

У Львові арештували: Меч. Крупу, Вол. Книша, Ос. Чорнія та Вас. Бехоту. Їм закидають участь у саботажах.

Під закидом підпалу стирти вівса Слумінського, осадника в Гаях біля Львова, арештовано Василя Кушніра, 20-літнього абсольвента ґімназії, замешкалого в Перемишлянах. У звязку з арештуванням Вол. Грабовського, якому закидають саботаж, поліція в Яворові арештувала ученика Семена Менту. Під замітом підпалу фільварку арендатора Ґотесмана у Гуменці (пов. Львів) арештували уч. VI. ґімн. кл Володимира Монила та Тад. Стасіва, ученика торговельної школи. Арештовані нібито не могли виказати алібі, а ревізія дала богато обтяжуючого матеріялу. Найшли в них буцімто підручники хемії з точними приписами про вибухові матеріяли, що спричинюють вогонь при вжитті хемічних засобів. Стасіва підозрівають, що підпалив стирту конюшини Тереси Сапіги в Германові.

У Рогатині арештували Вол. Бойкевича, монтера тамошнього Повітового Союзу Кооператив. Йому закидають, що перетяв телеграфічні дроти на шляху Рогатин-Перемишляни.

ПОЖЕЖІ.

У **Рожанці Вижній** (повіт Сколе) згоріло дня 21. вересня 600 кубічних метрів дерева на просторі 1,400 м. довгім і 75 м. широкім, власність бар. Ґредлів. Вогонь погасили щойно 22. вересня. Ствердили нібито, що вогонь підложено.

На фільварку **Шуфраґанка** біля Середця (пов. Львів) згоріла стирта вівса вартости 3,800 зол. на шкоду арендатора Ґотесмана. „Слово Польске" твердить, що вогонь підложили „саботажисти".

У **Шилах** (пов. Збараж) згоріла шопа зі збіжем і хліборобським знаряддям Хаїма Вайнравха. Вогонь перекинувся на будинки Івана Зарічного. Згоріла хата та стодола з усім збіжем.

У **Жнятині** (пов. Сокаль) згоріла стирта жита Як. Добілевського, власника фільварку.

В **Бушковичах** (повіт Перемишль) перевела поліція около 80 ревізій в звязку з намаганим підпалом Генрики Мецґер. Ревізія викрила нібито богато обтяжуючого матеріялу.

В **Сеневі** (пов. Бережани) в звязку з пожежею у кольоніста Йосифа Вітека арештували: Івана Атаманчука (у нього найшли нібито докази вини), М. Микитова, шевця, Дм. Білоуса, Дм. Корніцького і Мик. Барана. Всі нібито призналися до вини та до приналежности до УВО. Арештували теж Вол. Білинського, Урядовця „Просвіти" в Бережанах, що був тоді в Сеневі. В хатах арештованих найшли буцімто списи фільварків, які ще не погоріли, та хемічні матеріяли для підпалу.

У **Сущині** (пов. Тернопіль) арештували Івана Миськова. Йому закидають, що підпалив стирти М. Пінінського в Сущині.

У **Гайворонці** (пов. Підгайці) згоріла стодола Йосифа Чорного, 17 віконних рам і 3 дверей ТІЛЛ. Шкоди є на 2,555 зол. „Слово Польске" твердить, що Чорного підпалили за те, що він зізнавав у суді в справі саботажу.

ВИСЛІДИ ПОЛІЦІЙНОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ.

ПАТ повідомляє, нібито дня 25. вересня поліційна експедиція викрила в підгаєцькім, бережанськім, рогатинськім і бобрецькім повіті кілька штук зброї, богато циліндрів від шрапнелів і гранат, якусь скількість складових частей зброї та військового приладдя, стрільного пороху, богато нелегальних видавництв. Одну особу арештували за приналежність до УВО, три за те, що мали зброю. Біля Васючина (Рогатин) прийшло до перестрілки між вартівником і трома молодими невідомими людьми. Вони, втікаючи в ліс, відстрілювалися з револьверів і крісів і зранили німого пастуха Миколу Ловчана. Пастух помер, хоч лікар ратував його. Поліція викрила в лісі криївку напасників, та вони пішли далі в ліси. Згадана агенція повідомляє, буцімто у священика Евг. Мандрія (?) в Боголдівцях (?), пов. Підгайці, найшли підчас ревізії револьвер з 11 набоями, стрільний порох і коло 80 кг. циліндрів від шрапнелів і гранат.

ЩЕ ПРО ЗАМАХ НА МОНАСТИР ОО. СТУДИТІВ.

Невдалий замах на монастир оо. Студитів, що лежить у прегарному місці на узгірях Знесіння від сторони Личакова, на північ від тамошнього залізничого двірця, в найближчому сусідстві залізничої лінії Підзамче-Винники, звернув мимоволі увагу широкого загалу на цей строгий чин, добре відомий на старій Руси і відновлений у нас перед кільканацяти роками митрополитом Шептицьким. Головний монастир оо. Студитів лежить в Уневі, а поменші монастирі находяться в Зарваниці, у Львові на Знесінні і в Коростові (скільського деканату). Позатим істнує ще у Львові монастир-студія оо. Студитів при вул. Петра Скарги. Ігуменом Студитів є еромонах Климентій Шептицький.

Чин оо. Студитів належить до найстрогіших. Його члени працюють богато фізично (ведуть власне господарство) і богато постять. Загалом правила того чина вимагають від його членів великої саможертви, самовідречення і посвяти.

Монастир на Знесінні, на який виконано замах, стоїть під проводом еромонаха Нікона (о. Павла Погорільця). Монастир вивінуваний митрополитом Шептицьким як слід і веде на своєму фільварку (довколичні поля) широку господарку. А недавно спроваджено на ті узгіря чудову деревляну церковцю (яка може змістити найвище яких 300 осіб) з села Кривка, пов. Турка, і саме тепер кінчиться її уставлювання. Цероковця підлягає опіці консерваторського уряду, бо вона має справді неоцінену мистецьку вартість, як рідкий здобуток і памятка вимираючого вже зовсім старого деревляного будівництва. (Подібну красою і стилем деревляну церковцю перенесли недавно чеські мистецькі круги до Праги з села Михайлівці на Закарпатті й уставили її в городі-саді Кінського). Не треба й казати, що церкву з Кривки розібрано, перевезено, а тепер кінчать монтувати під проводом фахівців, так, що вона нічого не стратить зі своєї краси і кожна дрібниця буде в ній на давньому місці.

Справжнім чудом Божим можна назвати те, що наслідком страшного вибуху бомби не потерпілів ні дім оо. Студитів, ні згадана церковця. Як би було прийшло до вибуху другої бомби, яку атентатчики вложили у віконницю дому, підпаливши льонт, катастрофа булаб неминуча. На превелике щастя льонт згорів тільки до половини і ця бомба не вибухла. Це вратувало життя всіх мешканців монастиря і жиючих там тепер майстрів, а також дім і церковцю перед руїною.

З напряму втечі атентатчиків у сторону Личакова, які стріляли з револьверів, не допускаючи до погоні, як і з того факту, що саме дві доби передтим висаджено в подібний спосіб школу ім. князя Льва при вул. Крупярській, можна догадуватися, що атентатчики в обох випадках були ті самі люди. Побачимо, який буде вислід слідства поліції.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

МОТРЕАЛ, КВЕ.

З весілля на УВО.

На весіллю в громадянина Т. Зальопаного зібрано $11.25, які вислано на пресовий фонд „Сурми".

Жертвували по $1: С. Гайдичук, Й. Чайківський, Т. Зальопаний, К. Редкевич, Н. Юрійчук, Д. Мокринський, П. Кошлай, В. Блавуцький, П. Дацко, Миронюк; по 50 ц.: п-ні Ю. Война, О. Антонюк; п-на Т. Вариводівна 25 ц.

Й. Чайківський.

СТЕМФОРД, КОНН.

На допомогу інвалідам.

Підчас річниці Братства св. Апп. Петра і Павла, від. 108 „Провидіння", предсідатель В. Степухів згадав підчас вечері за боротьбу на рідній землі, пішов з капелюхом і зібрав $7.55, які вислав до Обєднання для інвалідів.

А. Городиський, секр.

МЕК КІСПОРТ, ПА.

На боротьбу.

Місцевий Народний Комітет переслав до Обєднання $50 на боротьбу з польськими варварами у Рідним Краю.

Д. Пегар, секр.

КОГОС, Н. Й.

На УВО.

Українсько - Горожанський Клюб вислав на бажання своїх членів $25 до Обєднання з призначенням на допомогу боєвій акції.

В той спосіб Клюб протестує проти польських злочинів у Галичині.

С. Палка, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

З пікніку на боєву акцію.

Комітет допомоги рідному краєви влаштував дня 5. жовтня пікнік, який приніс дохід у сумі $100.75.

Позатим до чистого доходу жертвували отсі громадяни: Йосиф Кава $11.00; о. В. Каськів $2.00; Іван Затонський $1.00 і Кароль Судаінський $1.00. Комітет вислав на боєву акцію через Обєднання рівну суму $100.00.

Комітет.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

На допомогу УВО.

На основних зборах Українських Бизнесменів в справі будови Українського Народного Дому, підписаний згадав за останні події в рідним краю. Присутні, як свідомі Українці, зложили сейчас $20, які відослано до Обєднання на допомогу борцям, котрі борются за наше визволення.

Жертвували: по $1.00: Ліпка, Мильниченко, Петрович, Сеньковський, Дмитриха, Л. Онуфрів, Ґнира, Гаврилюк, Костик, Цан, Мадай, Марусин, Седляр, Мелень, Наумович, Вальчук, Когут, Й. Онуфрів, Євусяк; по 50 ц.: Гузьо і Костюк.

Г. Гаврилюк.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОМ, Н. Й.

Не остаємо позаду.

На мітинґу 121 відділу У. Н. Союза рішено вислати Конґресови Обєднання привіт і $10 на боєву організацію.

Разом з тим рішено скликати на деня 26. жовтня протестаційне віче, на якім говоритиме прибувший з краю делеґат.

Громадянин.

З ГЛИБИНИ АФРИКИ.

Релігійні оргії Маврів.

У Мекінезі в Мароку святкували роковини приходу пророка Магомеда. Вулиці непоказного села, окружені глиняними баштами, були тереном звичаїв, званих Мусем. Зікалося біля сто тисяч фанатичних членів дикого маврського племени Сіді Бен Аіса. Роковини народження пророка Магомеда прославляли оргіями, самобичуванням. Сто тисяч їх у дикому танці бичували себе до екстази та повного фізичного виснаження. Декотрі, що йшли в поході, до такту ранили собі виголені голови гострими мечами та сокирами. Інші проковтували горіючу бавовну. Інші припікали собі шкіру розтопленим воском або пили кипучий плин. Іще інші проковтували кусники товченого скла. Якийсь біловусий дервіш ішов з вужем, обвинутим довкола карку; вуж що хвилі кусав дервіша ідовитими зубами, вкінці дервіш упав на землю.

Горяче сонце Сагари збільшувало терпіння тих добровільних мучеників. В оглушуючий крик юрби вмішувався одноманітний гомін бубнів і пронизливі звуки ріжних інструментів. Той екзотичний похід ішов до мечету Сіді Бен Аіса, побудованого на спомин основника племени. Дійшли пополудні до мечету лише найсильніші воївники та жінки, а виснажених прочан полишили серед дороги, потоптаних юрбою, покритих пилом. Ті, що видержали фізичне виснаження та самобичування, танцювали до самого ранку. Традиція така вдержується серед того племени вже пятьсот літ.

— Ах, мій чоловік усе вганяє за замужними жінками!

— Що ти кажеш!

— Так, учора я вийшла зі Степаном на прохід, то він гонив за мною цілу вулицю!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН ШТОР, в дуже добрій дільниці. Продам дешево для скорого купця. Голоситися під ч.:
82 BERRY ST., cor. N. 9th ST.
BROOKLYN, N. Y.

ФАРМА 25 АКРІВ, дім 8 кімнат, новий, барна, курники 1 корова, 1 кінь, 7 безрог. 100 курей. Близько місточка. Ціна $3,800, половина готівкою. Голоситися на адресу:
K. GOS,
KNOPFF STREET, MANVILLE, N. J.

ФАРМИ! ФАРМИ!
Фарма 175 акрів, 2 коні, 11 корів, знаряди. Ціна $2800, готівкою $1000.
Фарма 104 акри, рівна чорна земля, 3 коні, 3 корови, 100 курей, 18 свиней, 20 індиків, машинерія і збіжжя. Ціна $3000 на вигідні сплати.
Фарма 127 акрів, добрі забудовання, сад, ліс, земля рівна. Ціна $2000, готівкою $400. Тут вже є замешкалих 458 Українців і других славянських народів.
S. Moranski,
Box 147, Bath, N. Y.

200 Стінних КАЛЕНДАРІВ на 1931 рік. Вже вийшли з друку ріжного рода. Ціна за один 25 ц., 4 за доляра, 30 за 5 долярів, 100 за 15 долярів. Жадайте наш ілюстрований каталог. Замовлення посилайте на адресу:
ROBITNYCHA KNYHARNIA
Station D, Box 182, New York, N. Y.

РЕЛІҐІЙНІ ОБРАЗИ
150 РІЖНИХ ОБРАЗІВ зі святими, в гарних красках, на добрім папері, розмір 15½x20 інчів. Ціна за оден з пересилкою 50 центів. За надісланням 15 ц. марками почтовими вишлемо великий ілюстрований каталог. Агентам і шторникам значний спуст. Замовлення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAR
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

DR. N. M. HNATYSHYN
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР
2191 Professor St., Cleveland, Ohio.
Проти українського банку).
Телефон: Atlantic 2054.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ на 1931 рік
З НАГОДИ 10-ЛІТНЬОЇ РІЧНИЦІ даємо спеціяльну оферту на цей сезон. 80% дешевше від інших фірм:
100 КАЛЕНДАРІВ ЛИШ ЗА $11.00.
Великий вибір ілюстрованих різдвяних почтівок 100 за $2.00.
Пересилку оплачуємо самі.
Великий ілюстрований каталог висилаємо даром. Пишіть на адресу:
KULYNITCH PRINTING CO
418 E. 9th Street, New York, N. Y.

ДО ЗЕМЛЯКІВ В АМЕРИЦІ.
Д-Р МИХАЙЛО ЮРКІВ
отворив
АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ В ЖИДАЧЕВІ
й просить удаватися до нього зі всякими старокраєвими адвокатськими справами.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦЮ.
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без ріжниці як далекі позамісцевости, кличте нас:
Офіс: 485 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

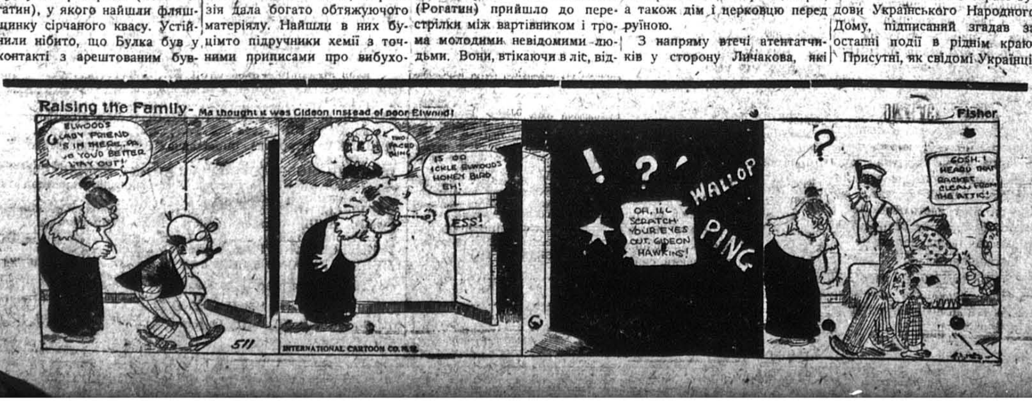

Небезпеки Жолудкових Клопотів.

Бідний апетит і бідне травлення спричинюють з часом запір, слабі нирки, болі голови, ревматичні болі, утрату нервової, мускулярної і життєвої сили й загальне бідне здоровля. Нуґа-Тон побуджує й скріплює органи й функції. Нуґа-Тон продають всі аптикарі. Если ваш аптикар не має його, то попросіть, щоби замовив більшу скількість від свого гуртовщика.

Zonite
For pyorrhea
For prevention against gum infections, use Zonite, the new powerful antiseptic. Also guards against colds, coughs and more serious diseases of nose and throat.